

საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND NATURAL RESOURCES OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. 6, ტელ: 72-72-00, 72-72-20 ფაქსი: 72-72-37.

ეკოლოგიური მსკვერტიზის

დასკვნა პროექტზე

№ 25

„10“ მაისი 2010წ.

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება – სიონის ჰიდროელექტროსადგურის მიმდინარე საქმიანობა
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი – სს „ენერჯო-პრო ჯორჯია“. თბილისი, სანდრო ეულის ქ. № 1
3. განხორციელების ადგილი – თიანეთის მუნიციპალიტეტის ტერიტორია
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი – 21.04.10.
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – შპს სამეცნიერო-კვლევითი ფირმა „გამა“. თბილისი, მიხეილ ალექსიძის ქ.9

II. ძირითადი საპროექტო მაღაწყვეტილებანი

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით ს/ს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს მიერ ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილია სიონის მოქმედი ჰიდროელექტროსადგურის მიმდინარე საქმიანობის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში. საქმიანობის მიზანია ელექტროენერჯის გამოშვება და რეალიზაცია. ჰესი ექსპლუატაციაშია 1964 წლიდან.

სიონის ჰიდროელექტროსადგური მდებარეობს მდ. იორის შუა წელში მოწყობილი სიონის წყალსაცავის კაშხალის ქვედა ბიუფში. ჰესის საპროექტო სიმძლავრეა 9 მგვტ, ელექტროენერჯის საშუალო წლიური გამოშვება შეადგენს 33 მლნ კვტ/სთ-ს. აღნიშნული რაოდენობის ელ.ენერჯის გამოსაშვებად ჰესში დამონტაჟებულია ორი ვერტიკალური ტურბინა. საქმიანობის მიზნებისათვის გამოიყენება წელიწადში 655 776 000მ³ წყალი, აგრეგატების გამაცივებელი სისტემისათვის – 570 240 მ³, სასმელი დანიშნულებით – 300მ³ წყალი და 2108,7 ჰა მიწის ნაკვეთი. სასმელ-სამეურნეო მიზნებისათვის ჰესის წყალმომარაგება ხდება ტერიტორიაზე არსებული ტაბურდლიდან.

ჰესის ფუნქციონირებას უზრუნველყოფს ჰიდროტექნიკური ნაგებობები – სიონის წყალსაცავი, რომლის სრული მოცულობაა 325 მლნ.მ³; მიწის კაშხალი – საშუალო სიმაღლით 73 მ, მაქსიმალური სიმაღლე – 84,8 მ; კატასტროფული წყალსაცავები; ენერგეტიკული წყალმიღები; დამხმარე ნაგებობები (სამომსახურეო საცაღფეხო ხიდი და შახტი, სამშენებლო და სამომსახურეო გვირაბები) და ძალოვანი კვანძი – სადაწნო გვირაბი, დისკური ხაკეტების კამერა, სამანქანო შენობა, გამყვანი არხი, ღია ქვესადგური და ზეთის მეურნეობა.

ჰესის ჰიდროტექნიკური ნაგებობები–სიონის წყალსაცავი, კაშხალი, ენერგეტიკული წყალმიღები და კატასტროფული წყალსაცავები ამჟამად შპს „სიონი-მ“-ის დაქვემდებარებაშია და მათ ტექნიკურ მდგომარეობაზე ახორციელებს ზედამხედველობას. ჰესისთვის წყლის მიწოდება ხორციელდება შპს „სიონი-მ“-სა და სს „ენერგო-პრო-ჯორჯია“-ს შორის გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე.

ძალოვანი კვანძის შექმნადადგენილებაში შემავალი ყველა ნაგებობა სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს კუთვნილებაა, მასვე ეკუთვნის 1 ჰა მიწის ფართობი, რომლის ნახევარიც შემოღობილია ბეტონის კედლით.

2007 წელს საქართველოს მუნიციპალური ფონდის დაფინანსებით კაშხლების უსაფრთხოების კომისიის მიერ შემუშავებული რეკომენდაციების მიხედვით განხორციელდა წყალსაცავისა და ჰიდროტექნიკური ნაგებობების სარემონტო სამუშაოები. წარმოდგენილი გზშ ანგარიშის თანახმად უახლოეს მომავალში ჰესის ძალოვან კვანძსა და ჰიდროტექნიკურ ნაგებობებზე სარემონტო სამუშაოები არ იგეგმება. აქედან გამომდინარე, გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედება დაკავშირებულია ჰესის ექსპლუატაციის ფაზასთან. რომლის დროსაც ძირითადად მოსალოდნელია ნიადაგის, გრუნტის, ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლების დაბინძურება სატრანსფორმატორო და ტურბინის ზეთებით. დაბინძურების წყაროა ქვესადგურის ტერიტორიაზე განთავსებული ტრანსფორმატორები და ზეთის მეურნეობის ტერიტორიაზე განთავსებული ზეთსაცავები, რომელიც ამჟამად უმოქმედოა. ტურბინის ზეთის შემოტანა ხდება 200 ლიტრიანი ლითონის კასრებით და ინახება სამანქანო შენობის ცალკე კუთხეში.

სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს საკუთარი ობიექტებიდან ნამუშევარი ტურბინის ზეთების გატანა-რეგენერაციაზე გაფორმებული აქვს ხელშეკრულება შესაბამისი ნებართვის მქონე ორგანიზაციასთან (ორგანიზაციის დასახელება ანგარიშში მოცემული არ არის. მიგვაჩნია, რომ მოქმედი ობიექტებისათვის აუცილებელია ასეთი ორგანიზაციის მითითება).

სატრანსფორმატორო ზეთებისთვის ჰესის ტერიტორიაზე არსებობს ცენტრიფუგული დანადგარი, რომელიც უზრუნველყოფს გამოყენებული ზეთის აღდგენას. გაფილტრული

ზეთები გამოიყენება ხელმოწერა, გამოიყენებელი და აღდგენილი სატრანსპორტატორო ზეთების განთავსება გათვალისწინებულია მშენებარე ზეთების შესახებ საწკობში.

იმის გათვალისწინებით, რომ ტრანსპორტატორები მოწოდებულია ბეტონის საბრკველზე და ღორღის ბალიშზე, აგარიელი დაღვრის შემთხვევაში ზედაპირული და მოწისქვეშა წყლების დაბინძურება მოხლოდნელი არ არის.

ქვის ნორმალური ფუქციონირების დროს ატმოსფერულ ჰაერში მანევი ნივთიერებათა მნიშვნელოვან კმისებებს ადგილი არ ექნება ხმაურისა და ელექტრული ენერჯიების გავრცელება, რომლის შემოქმედება ელ. გადამცემი საზღვის სიძლიერისა (ხიონის ქვესადგურიდან გამოდის 35 და 10 კვ სიძლიერის ელ.საზღვი) და ქვესადგურის უახლოესი საცხოვრებელი ზონიდან დაშორების მანძილის (350-400მეტრი) გათვალისწინებით მოხლოდნელია მხოლოდ მომსახურე პერსონალზე. მათი შემოქმედების თავიდან ასაცილებლად გზმ ანგარიშში მოცემულია საორგანიზაციო და საინჟინრო-ტექნიკური ღონისძიებები. გზმ ანგარიშში განხილულია შემოქმედება მდ.ორის წყლის ხარისხზე, მის ჰიდროლოგიასა და კალაპოტის დინამიკაზე, განხილულია აგრეთვე ნაშინარე წყლებითა და საწარმოთა და საყოფაცხოვრებო ნარჩენებით გარემოს მოხლოდნელი დაბინძურების საკითხები და მოცემულია შემოქმედების რისკების შეფასება.

ქვის ექსპლუატაციის პერიოდში მდ. ორი ბინძურდება სამეურნეო-ფეკალური წყლებით, რომლის საწკობა (285მ³ წელი) გაწმენდა-გაუფრებლობის გარეშე ხდება მდ. ორის ქვედა ბიუჯში, სასახესო შესობაში მოწოდებული შიდა საკანალიზაციო სისტემის საშუალებით, აღსანიშნავია, რომ მდ. ორი წყალსაცავში შესვლამდე დაბინძურებულია დაბა თიანეთის სამეურნეო-ფეკალური ნაშინარე წყლებით.

ქვის ექსპლუატაციის პერიოდში არსებობს ექსპლუატაციის ნეგატიური შემოქმედების მაღალი რისკი წყალსაცავში მობინადრე თევზების ენერჯიტიკულ წყალშიმღებში და შემდეგ მკვების ტურბინებში მოხვედრის შემთხვევაში. გზმ ანგარიშის თანახმად შემოქმედების შერბილება შესაძლებელია წყალშიმღებ ზონაში სპეციალური თევზსადამკვი მოწოდებლობის დამონტაჟებით. (გასათვალისწინებელია, რომ წყალსაცავი და ენერჯიტიკული წყალშიმღები შპს „სიონი-მ“-ის საკუთრებაში იმყოფება).

საქმიანობის სპეციფიკულად გამომდინარე, ქვის ექსპლუატაციის პროცესში მოხლოდნელია წლიურად 5.11 მ³ მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების და საწარმოო ნარჩენების (ნამუშევარი სატრანსპორტატორო ზეთების გაწმენდის შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენები და მიმდინარე რემონტის დროს წარმოქმნილი კაბულის, ფერადი და შავი ლითონები და სხვა) წარმოქმნა, საყოფაცხოვრებო ნარჩენების გაუფრებლობისათვის საჭიროა სპეციალური საუბრეო-საცავი ორმოს მოწობა, ორმოს მოწოდების დროს გათვალისწინებული უნდა იქნას მოწისქვეშა წყლების დგომის სიმაღლე (არა ნაკლებ 1.5 მ).

ზეთების გაწმენდის შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენი გროვდება კერძო კონტეინერში და სათანადო მარკირებით ინახება ზეთების შესახებ საწკობში. აღნიშნული ნარჩენი და მწკობრიდან გამოხული აკუმულატორები შემდეგ გატანის იქნება სპეციალური ნებართვის მქონე ორგანიზაციის მიერ. (მიგვანია, რომ როგორც ნამუშევარი ტურბინის ზეთების გატანა-რეგენერაციაზე, ისე საწარმოს ტერიტორიაზე ცენტროფუგულ დანადგარში ზეთების გაწმენდის შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენების გატანაზე და აკუმულატორების გადამამუშავებელი საწარმო მოქმედი ობიექტებისათვის აუცილებელია ორგანიზაციის მითითება, რომელიც ახდენს სახიფათო ნარჩენების გატანასა და გადამამუშავებას).

ანგარიშში განხილულია შესაძლო აგარიელი სიტუაციები, მათი აღბათობის განსაზღვრა და მოხლოდნელი შედეგების შეფასება, მათზე რეაგირებისა და მოქმედების გეგმა. მოცემულია გარემოს შემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები, აგრეთვე საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში გარემოს თავდაპირველ მდგომარეობამდე აღდგენის გეგმის შემოქმედება. ანგარიშში მოცემულია საქმიანობის განხორციელების განხორციელების განხორციელების გეგმის შემოქმედება.

ეკოლოგიური ექსპერტის მიხედვით, პროცესში ექსპერტების მიერ გამოთქმული შენიშვნები საფუძვლად დაედება ნაშინარე დასკვნის III თავით გათვალისწინებულ პირობებს.

III. პირობები

1. სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს ხელმძღვანელობა ვალდებულია უზრუნველყოს გზშ ანგარიშის რეკომენდაციებით და გარემოსდაცვითი მენეჯმენტის და მონიტორინგის გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების შესრულება;
2. სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს ხელმძღვანელობამ უზრუნველყოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროსთან შეთანხმებული (05.05.10 №05-02/17-05) წყლის ობიექტში ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებული დამაბინძურებელი ნივთიერებების ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების (ზ.დ.ჩ.) ნორმატივების და ჩამდინარე წყლების ხარისხობრივი მონიტორინგის შესრულება;
3. ჰესის ფუნქციონირების პერიოდში აუცილებელია უზრუნველყოფილ იქნას მდინარეში ეკოლოგიური (სანიტარული) ხარჯის დატოვება, განსაკუთრებით წყალმცირობის პერიოდში;
4. კომპანია „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს ხელმძღვანელობა ვალდებულია უზრუნველყოს ღია ელექტროგამანაწილებლებში არსებული და სატრანსფორმატორო და სატურბინო ზეთების (მათ შორის ნამუშევარი ზეთები) გამოკვლევა პოლიქლორირებულ ბიფენოლების შემცველობაზე ასეთის გამოვლენის შემთხვევაში მისი გატანა და გაუვნებლყოფა უნდა შეთანხმდეს საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროსთან. ახალი სატრანსფორმატორო ზეთების შემოტანა განხორციელდეს თანხლები ტექნიკური დოკუმენტაციით, სადაც დადასტურებული იქნება ზეთში პოლიქლორირებული ბიფენოლების არ არსებობა;
5. სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს ხელმძღვანელობამ გზშ ანგარიშის მომზადების პერიოდში ჩატარებული აუდიტის შედეგად გამოვლენილი დარღვევების აღმოსაფხვრელად (თავები 3.3.2. ; 3.3.4. და 3.3.5.) ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის გაცემიდან 6 თვეში უზრუნველყოს სამანქანო შენობის, ქვესადგურისა და ზეთის მეურნეობის ტერიტორიის მოწყობისა და სარეაბილიტაციო სამუშაოების ჩატარების, ასევე მდ. იორის სამეურნეო-ფეკალური ჩამდინარე წყლებით დაბინძურებისაგან დაცვის მიზნით კომპაქტური გამწმენდი ნაგებობის (სეპტიკის) მოწყობისა და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების საუტილიზაციო ორმოს მოწყობის გეგმა-გრაფიკის საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოდგენა;
6. გარემოსე ზემოქმედების ნებართვის გაცემიდან 3 თვეში საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროში წარმოადგინოს იმ საწარმოებთან გაფორმებული ხელშეკრულების ასლები, რომლებიც ახორციელებენ სახიფათო ნარჩენების გატანასა და გადამუშავებას: ნამუშევარი ტურბინის ზეთების გატანა-რეგენერაციას, საწარმოს ტერიტორიაზე ცენტრიფუგულ დანადგარში ზეთების გაწმენდის შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენების გატანას და აკუმულატორების გატანა-გადამუშავებას;

IV. ღასკჳნა

სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს მიერ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილი „სიონის ჰიდროელექტროსადგურის მიმდინარე საქმიანობის“ სანებართვო დოკუმენტაციის მიხედვით საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია წინამდებარე დასკვნის III თავით გათვალისწინებული პირობების შესრულების შემთხვევაში.

ლიცენზიებისა და ნებართვების
სამსახურის უფროსი
ნიკოლოზ ჭახნაკია
(სახელი, გვარი)
ბ.ა.

